Inspraakreactie op ontwerpbestemmingsplan Meanderende Maas

Gemeentehuis Oss, donderdag 28 maart 2024, 19.00 uur

Beste leden van de adviescommissie Ruimte,

Hartelijk dank voor uw uitnodiging. Ik spreek namens de Stichting Beschermd Stadsgezicht Ravenstein en beperk onze inspraak tot de plannen van Meanderende Maas in het dijkvak 1.1 t/m 1.4 ter hoogte van Ravenstein. Dat is globaal het gebied tussen de spoorbrug en de verkeersbrug in de A50. En dan ga ik ook alleen nog in op de onderdelen van het plan die onder de jurisdictie van de gemeente vallen.

Graag willen wij vooropstellen dat wij geen enkel bezwaar hebben tegen het vergroten van de waterveiligheid van Ravenstein. Ook niet tegen het verhogen van de dijken met het beoogde aantal centimeters. Laat dat voorop staan! Wél hebben wij bezwaren tegen de manier waarop dat gebeurt, zowel de gevolgde procedure als de (deels) uitgewerkte plannen.

De plannen van Meanderende Maas staan naar onze mening haaks op de landelijke ambitie om de klimaatdoelen te halen door vergroening en regenwaterinfiltratie in plaats van verstening. De slogan luidt overal in het land: 'Tegels eruit, groen erin'. Maar in Ravenstein gaat precies het tegenovergestelde gebeuren! Een nu nog intact groen gebied met een volwassen esdoornhaag en een gesloten bomenlaan van meer dan 100 jaar oude linden gaat doorsneden worden door een massieve brede muur met verharde wandelpaden (het woord 'boulevard' is al gevallen) en trappartijen. Daardoor gaat er een ongewenste verstening plaatsvinden die de infiltratie van regenwater tegenhoudt en ten koste van flora en fauna. Dat doet de biodiversiteit verschralen. Bovendien zal door de kap van een tiental bomen het aanzien van de nu nog gesloten laanbeplanting in ernstige mate geschaad worden.

En wat dacht u van de aantasting van het unieke Rijksbeschermd Stadsgezicht Ravenstein?

Wij maken bezwaar tegen de bouw van een 'kade- of vestingmuur', en zelfs tegen een 'eigentijdse' vestingmuur, omdat nergens in de stukken wordt aangetoond dat de bouw van een muur noodzakelijk is om de beoogde waterveiligheid te bereiken. De nodige waterveiligheid kan namelijk evengoed – en zelfs beter, goedkoper en uit cultuurhistorisch oogpunt verantwoorder – bereikt worden met een aangepaste groene grond- of tuimeldijk. Meanderend Maas stelt dat de plannen 'sober en doelmatig' zijn. Maar de plannen voor Ravenstein bewijzen juist het tegendeel.

Bovendien is de bouw van een muur in het beschermd stadsgezicht wettelijk gezien onmogelijk. Aangezien er een bouwverbod heerst binnen het beschermd stadsgezicht, waar de bestemmingen 'groen' en 'waterkering' gelden, had voor de bouw van een muur een bestemmingsplan-wijzigingsprocedure moeten worden opgestart. Maar dat heeft de gemeente Oss verzuimd. Er is dus geen vergunning. Maar niet alleen de vergunningsaanvraag ontbreekt in de stukken, er is zelfs niet eens een aangepast bestemmingsplan. Toen wij op 6 maart uitgenodigd waren om onze zienswijze toe te lichten

op het stemmingsplan, lag er van alles op tafel, … behalve een bestemmingsplan voor Ravenstein!

Verder staan wij op het standpunt dat de bouw van een kade- of eigentijdse vestingmuur (hoe je hem ook betiteld) een aantasting van het beschermd stadsgezicht inhoudt en cultuurhistorisch gezien op de beoogde plaats en met de beoogde omvang onverantwoord is. Het bedoelde effect, de 'versterking van het vestingkarakter van Ravenstein', wordt daardoor niet bereikt. Sterker nog, eerder wordt het historische karakter van Ravenstein hierdoor vervalst, want een bouwwerk met de uitstraling van een één meter dikke 'stadsmuur' die boven de dijk uitsteekt heeft er op de beoogde plaats nooit gestaan. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er bij archeologisch onderzoek nergens een spoor van is aangetroffen.

Tot onze verbazing zit er bij de stukken voor de zitting van vanavond een preadvies van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed dat er niet om liegt. Het blijkt dat het verplichte advies bij ingrepen in het Beschermd Stadsgezicht pas ingewonnen is in *december* van het afgelopen jaar, lang nadat de plannen van Meanderende Maas zijn openbaar gemaakt en er een zienswijzeprocedure is opgestart. En dat terwijl de Meanderende Maas de mond vol heeft over 'aandacht voor cultuurhistorie'. Het is de omgekeerde wereld: waar binnen een beschermd stadsgezicht wettelijk gezien cultuurhistorische waarden leidend en een richtinggevend *uitgangspunt* dienen te zijn bij verdere ontwikkelingen, blijken ze bij Meanderende Maas het *sluitstuk* te zijn. Wat jammer nu dat de Rijksdienst in zijn preadvies stelt: [ik citeer] "Zowel qua locatie als functie heeft de nieuwe muur weinig tot niets van doen met een vesting." Met deze uitspraak vervalt tegelijk de legitimatie van het hele project: nl. het versterken van het vestingkarakter van Ravenstein door middel van het optrekken van een onhistorische muur. De reactie van Meanderende in de Nota van Antwoord op Zienswijzen (Het zit bij de stukken van vanavond) is zelfs lachwekkend. Er wordt simpelweg gesteld dat wordt voortgebouwd op de fundamenten die nog in de grond zouden zitten. En dat terwijl er nooit archeologisch bewijs voor het bestaan van een muur is gevonden!

Meanderende Maas beargumenteert haar keuze voor een kade- of vestingmuur bij Ravenstein met een verwijzing naar de situatie bij Grave. Die zou identiek zijn, maar ze vergeten voor het gemak dat in Grave de middeleeuwse stadsmuur tot aan de Maas reikte, terwijl Ravenstein omgeven was door een latere vesting met aarden wallen en de middeleeuwse stadsmuur daar *ver* achter lag. Totaal onvergelijkbaar dus!

Ook stelt ze dat een gronddijk bij Ravenstein onacceptabel is, omdat de beoogde verhoging (met gemiddeld zo'n 40 cm) ook een verbreding inhoudt, waardoor de nog authentieke en beschermde rondelen deels aan het oog onttrokken zouden worden. Dat is schromelijk overdreven, want bij de kolossale afmetingen van de rondelen vallen de centimeters in het niet.

Toch spreekt Meanderende Maas bij monde van de Commissie MER haar complimenten uit met betrekking tot de 'communicatie rondom de kademuur in Ravenstein'. Die is door de Stichting heel anders ervaren dan in het projectplan wordt voorgesteld. Er was vrijwel

uitsluitend sprake van eenrichtingsverkeer: De bouw van de muur stond vanaf het begin al vast. Bij de allereerste bijeenkomst met belanghebbenden, in 2019, toen ik vraagtekens zette bij de bouw van een muur in het beschermde stadsgezicht, werd mij al duidelijk door Meanderende Maas te verstaan gegeven: “Die muur, die komt er. Dat is een gepasseerd station!” En wat die communicatie betreft: de website van Meanderende Maas geeft een vertekend beeld van de werkelijkheid. Ronkende zinnen, gelikte foto’s en blije gezichten. Iedereen is eensgezind als het gaat om de dijkverzwaring! Maar wat ontbreekt, zijn de kritische geluiden.

Bij de bestudering van de stukken hebben wij helaas moeten vaststellen dat de aangeleverde stukken onduidelijk, onvolledig en deels ontoegankelijk zijn, waardoor ze niet voldoen aan de eisen die gesteld mogen worden aan een ordelijke en wettelijke inspraakprocedure. Een bestemmingsplan ontbreekt. Er zijn geen gedetailleerde, gemaatvoerde tekeningen van de situatie bij Ravenstein, geen doorsneden, materialisatie en dergelijke. Alles blijft in het vage en algemene. Zeggen we tegen dit ontwerpplan ja, dan kun je nog alle kanten op. En dat is toch niet wat je wilt.

Tot slot: de plannen van Meanderende Maas hebben ook onbedoelde neveneffecten die nergens meegewogen zijn. Door het slaan van damwanden op sommige plaatsen wordt het plan geblokkeerd om op termijn de Strang, de Maasarm die tot ver in de vorige eeuw vlak langs de stad stroomde, weer te openen. En door het bouwen van een muur die een halve meter boven de dijk uitsteekt en het verwijderen van een volwassen heg daarvóór, zal de overlast door geluidsreflectie van het intensieve vrachtverkeer voor de aanwonenden alleen maar toenemen.

En een van de doelen van de ontwerpers, het creëren van een aangenaam verblijfsklimaat, zal onmiddellijk na realisering van een kademuur, met onderlangs een zogenaamd “struinpad”, teniet gedaan worden, omdat de muur een uitgelezen doelwit van graffitispuiters wordt. De bewijzen daarvoor zijn nu al te bewonderen onder de spoorbrug en het viaduct onder de A50, op nog geen honderd meter van de beoogde muur.

Daarvoor bedanken wij, net zoals de meer dan 200 steunbetuigingen op een petitie die wij kregen van buurtbewoners en wandelaars die de huidige groen-landschappelijke oase wél weten te waarderen. Zie: https://petities.nl/petitions/geen-muur-op-de-maasdijk?

Ons devies luidt: hou de Maasdijk groen! Want wie wil er nu in plaats daarvan een graffiti-muur?

Tot slot mijn oproep aan de gemeenteraad: stem niet in met het ontwerpplan, want het rammelt aan alle kanten, er is geen deugdelijke argumentatie waarom er een muur op de groene Maasdijk zou moeten komen, er is geen bestemmingsplanwijziging aangevraagd, er is geen vergunning verleend en de noodzakelijke procedures zijn niet, althans onvoldoende correct gevolgd. Ik sluit dus met de woorden: Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald!

Ik dank u voor uw aandacht.

Dr. W.J. Pantus, secr. Stichting Beschermd Stadsgezicht Ravenstein